

Protokoll

a Jászkürt vagy más néven Lehel kürtje múzeumi műtárgy kiállításához, ünnepségeken történő mozgatásához

A Jászkürt történelmi jelentősége

A jászberényi Jász Múzeum őrzi a jászok legféltettebb kincsét, a 12. századból származó, 43 cm hosszú, elefántcsontból készült, díszesen faragott, híres Jászkürtöt, amelyet a 16. század óta Lehel kürtjeként is emlegetnek. A kürt Jászságba kerülésére nincsenek pontos adataink, de a jászok hagyományában betöltött szerepe arra utal, hogy valószínűleg a 13. században Magyarországra beköltöző és megtelepedő jászok hozhatták magukkal, mint méltóság és hatalmi jelvényt, hiszen évszázadokon át ezt a funkciót töltötte be. Rákerült a jász települések címerére, pecsétjeire, zászlóira, középületek homlokzataira és számos míves tárgyra is. 1876-ig – a Jászkun Hármaskerület megszűnéséig – a mindenkori jászkapitányok ünnepi alkalmakkor övükre függesztve, vagy hátukra vetve viselték, mint hatalmuk jelképét. S mindenkor megillette őket az a végtisztesség, hogy temetésükkor a Jászkürtöt a koporsójukra tették.

Régi szokás szerint használták ivókürtként is, és jeles események alkalmával meg is szólaltatták.

Az 1874. december 26-án megnyitott Jász Múzeum számos becses tárgyat kapott a várostól megőrzése, így többek között a jászok kürtjét is, amelyet Ozoróczy János múzeumőr 1-es leltári szám alatt vett nyilvántartásba. A kürt azóta is a múzeum mindenkori állandó kiállításának legfőbb ékessége.

A jászberényi kürt, annak ellenére, hogy Magyarországon és külföldön elsősorban Lehel kürtjeként ismerik, minden időben megmaradt Jászkürtnek, s múzeumi tárgyként is a Jászság és a jászok összetartozásának és identitástudatának egyik legfőbb szimbóluma.

A Jászkürt, mint a jászok legfőbb jelképe önmagában is becses, drága kincs, Lehel kürtjeként azonban a magyar történelem egyik felbecsülhetetlen értékű ereklyéjeként tarthatjuk számon. Jerney János 1828-ban eképpen vélekedett a kürt jelentőségéről: *”A Jász-kürt az ősz kor egyik jeles és megbecsülhetetlen maradványa, mellyhez hasonlót, nagy gonddal keresve is alig találni.”*

A Jászkürt elhelyezése

A Jászkürtöt, mint történelmi ereklyét mindenkor úgy kell kiállítani, hogy elhelyezése – mind installáció, mind drapéria, mind pedig kivitelezés tekintetében –, hogy történelmi nagyságához méltó legyen. A tájékoztató szövegeket és feliratokat érthető módon, szép kivitelben, lehetőleg több nyelven (magyar, angol, német) kell megvalósítani. Törekedni kell a kürt körbejárhatóságára és róla a legszélesebb körű információk feltüntetésére.

A Jászkürt biztonsága

A Jászkürt biztonságáról mindenkor a legmegfelelőbb módon kell gondoskodni. Törekedni kell, hogy a kürt törésálló üvegvitrinben kerüljön elhelyezésre. A tároló vitrint (szentélyt) őrző riasztórendszert állandóan bekapcsolt állapotban kell tartani.

Természeti csapás (földrengés, árvíz), háború vagy tűzvész esetén a Jász Múzeum gyűjteményéből elsőként a kürtöt kell kimenekíteni és azt biztonságos helyre szállítani.

A Jászkürt értéke: felbecsülhetetlen

A Jászkürt őre

Régi szokás szerint a *kürt őrzője*, a Jász Múzeum mindenkori igazgatója, akinek egyik legfőbb kötelessége a kürt biztonságos elhelyezése, kiállítása és védelme. Kötelessége a kürtöt tudományos és ismeretterjesztő módon propagálni, s mint a jászok legfőbb szimbólumát minden alkalommal méltón képviselni.

A Jászkürt mozgatása

A kürt kiemelésére a tároló vitrinből csak indokolt esetben kerülhet sor. Ilyen alkalom lehet fotózáshoz való kiemelés, tudományos kutatás, nagy jelentőségű kiállításon, illetve városi, jászsági, megyei és országos rendezvényen való bemutatás.

A kürt vitrinből való kiemelése minden esetben a szállítás előtt, szakszerűen, két múzeumi munkatárs közreműködésével és a múzeumigazgató jelenlétében történhet. A kiemelt kürtöt azonnal a szállító ládjába kell helyezni (1826-ban készült kürt-formájú barna bőrrel bevont fatok).

A kürt *távolabbra történő szállítása* csakis, kizárólagosan autóval, a *múzeumigazgató és egy fegyveres biztonsági őr kíséretével* történhet. A kürt csakis múzeumban kerülhet kiállításra, és ott is minden esetben gondoskodni kell a megfelelő biztonságáról. A kürt *más múzeumban való kiállítása nem lehet hosszabb időtartamú egy hónapnál*. Ennél hosszabb ideig tartó kiállítás esetében, egy hónap multával a kürtöt a mives másolatával kell helyettesíteni.

Amennyiben a kürtöt, mint jász szimbólumot nagy jelentőségű városi vagy jászsági rendezvényeken kérik bemutatni, – a meghatározott szabályok szerint – csak nagyon különleges és ritka esetben kerülhet rá sor, addig helyette a másolat alkalmazandó.

A Jászkürt megszólaltatása

A Jászkürt megszólaltatását kizárólag fúvós hangszeren játszó zenész vagy zenetanár végezheti. Minden ünnepélyes megszólaltatás előtt lehetőség van egy alkalommal próbára. Fontos, hogy a kürtöt minden esetben nemzeti ereklyéhez méltó módon szólaltassák meg.

A Jászkürt képének használata

A Jászkürt képének bármilyen formában történő ábrázolása, különböző dokumentumokon és használati tárgyakon való alkalmazása kizárólag a *Jász Múzeum engedélyével lehetséges*. Az engedélyhez be kell nyújtani az ábrázolás tervezetét, az írásos engedély kiadása után pedig egy mintadarabot a nevezett tárgyból, amely a múzeum helytörténeti gyűjteményében kerül elhelyezésre. Az engedély kiadása díjmentes.

Az engedélyeztetés célja, hogy a Jászkürt vagy Lehel kürtje minden esetben nemzeti ereklyéhez méltó módon, esztétikus formában kerüljön ábrázolásra.

Jászberény, 2008. augusztus 18.

A hagyományos gyakorlat alapján összeállította:

Hortiné dr. Bathó Edit
múzeumigazgató